T096 ATĐ 8 (17) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q56-Kiền Độ Tri-Tu Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 56 325

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA

QUYEÅN 56

Chöông 3: KIEÀN-ÑOÄ TRÍ

Phaåm 3: TU TRÍ, Phaàn 2

Hoûi: Neáu vaäy thì vì sao A-la-haùn khôûi khoå trí, taäp trí hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Vì muoán quaùn naêm aám naày cuõng nhö phaùp loãi laàm cuûa gaùnh naëng. Toân giaû Cuø-sa noùi raèng: Sinh coõi Voâ saéc, khoâng theå khôûi thieàn vaø coâng ñöùc trong thieàn hieän ôû tröôùc. Sinh trong coõi Saéc thì coù theå noùi nhö theá. Vaäy laø nghóa gì? Ñaùp: Ñaây laø noùi phaùp trí cuûa dieät, ñaïo. Ngöôøi sinh coõi Saéc coù theå khôûi trí naày, döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Neáu phieàn naõo ñaõ döùt thì khoâng coøn khôûi trí aáy. Lôøi bình: Khoâng neân noùi raèng: Sinh coõi Saéc, khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc. Vì sao? Vì trí naày chaúng phaûi phaùp ñoái trò coõi Saéc kia. Laïi nöõa, ñaây laø töôùng hö hoaïi baát ñònh: Hoaëc coù ngöôøi khôûi phaàn ít, ñoù laø phaùp trí cuûa dieät, ñaïo. Hoaëc coù ngöôøi khoâng khôûi phaàn ít, ñoù laø phaùp trí cuûa khoå, taäp. Hoaëc coù ngöôøi khôûi, hoaëc coù ngöôøi khoâng khôûi, ngöôøi chöa lìa duïc khôûi, ngöôøi ñaõ lìa duïc khoâng khôûi. Hoaëc coù luùc khôûi, coù luùc khoâng khôûi. Luùc thì ñaïo lìa duïc khôûi, luùc thì caên thieän khaùc khoâng khôûi. Vì nhöõng vieäc naày, neân nhö thuyeát tröôùc noùi laø toát. Hoûi: Caùc kieát leä thuoäc coõi Duïc, kieát ñoù do phaùp trí ñoaïn phaûi chaêng? Ñaùp: Hoaëc kieát laø leä thuoäc coõi Duïc thì kieát ñoù chaúng phaûi do phaùp trí döùt tröø, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp. Hoûi: Kieát theá naøo laø leä thuoäc coõi Duïc, kieát ñoù chaúng phaûi do phaùp trí döùt? Ñaùp: Caùc kieát do nhaãn döùt, cuõng do trí khaùc döùt, cuõng khoâng döùt.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 56 326

Nhaãn laø boán phaùp nhaãn. Trí khaùc laø ñaúng trí. Khoâng döùt: Neáu ñaõ döùt, hoaëc khoâng ra phöông tieän döùt. Hoûi: Kieát theá naøo laø do phaùp trí döùt, kieát aáy chaúng phaûi leä thuoäc coõi Duïc? Ñaùp: Caùc kieát leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Phaùp trí döùt phaùp trí, ñoù laø phaùp trí cuûa dieät, ñaïo, ngöôøi ñaõ lìa kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Hoûi: Theá naøo laø kieát leä thuoäc coõi Duïc, kieát aáy do phaùp trí döùt? Ñaùp: Caùc kieát leä thuoäc coõi Duïc, phaùp trí döùt phaùp trí, ñoù laø boán phaùp trí. Lìa kieát coõi Duïc: Theá naøo laø kieát chaúng phaûi leä thuoäc coõi Duïc, kieát ñoù chaúng phaûi do phaùp trí döùt. Ñaùp: Caùc kieát leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Nhaãn kia döùt neáu trí khaùc döùt, cuõng khoâng döùt nhaãn: nghóa laøø boán tyû nhaãn. Trí khaùc döùt: Hoaëc ñaúng trí döùt, hoaëc tyû trí döùt.

Khoâng döùt: Neáu ñaõ döùt, hoaëc khoâng taïo ra phöông tieän döùt. Hoûi: Caùc kieát leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc, kieát aáy do tyû trí döùt chaêng? Ñaùp: Caùc kieát do tyû trí döùt, kieát ñoù leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Hoûi: Coù kieát leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc, kieát aáy chaúng phaûi do tyû trí döùt chaêng? Ñaùp: Caùc kieát do nhaãn döùt, cuõng do trí khaùc döùt. Nhaãn cuõng khoâng döùt: Laø boán tyû nhaãn. Trí khaùc laø phaùp trí, ñaúng trí. Khoâng döùt: Neáu ñaõ döùt, hoaëc khoâng taïo phöông tieän döùt. Caùc kieát do thaáy khoå maø döùt, kieát aáy do khoå trí döùt chaêng? Ñaùp: Hoaëc coù kieát do thaáy khoå maø döùt, kieát aáy chaúng phaûi do khoå trí döùt, caùc kieát aáy do nhaãn döùt. Vì sao? Vì nhaãn kia laø ñoái trò cuûa kieát naày. Hoaëc coù kieát do khoå trí döùt, kieát ñoù chaúng phaûi do thaáy khoå maø döùt, caùc kieát aáy ñeàu do tu ñaïo döùt, kieát aáy do khoå trí döùt. Vì sao? Vì khoå trí laø do tu ñaïo döùt, laø ñoái trò cuûa kieát. Nhö kieát, choã döùt cuûa kieán khoå, cho ñeán kieát, choã döùt cuûa kieán ñaïo, cuõng noùi gioáng nhö theá. Hoûi: Vì ñaïo voâ ngaïi döùt phieàn naõo hay vì giaûi thoaùt döùt? Neáu ñaïo voâ ngaïi döùt phieàn naõo, thì ôû Kieàn-ñoä Söû ñaõ noùi laøm sao hieåu? Nhö noùi: Kieát coù chín thöù, laø choã döùt cuûa khoå phaùp trí, cho ñeán do tu ñaïo döùt. Neáu ñaïo giaûi thoaùt döùt phieàn naõo, thì vôùi caùch noùi cuûa vaên naày laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Hoaëc kieát laø do thaáy khoå maø döùt, kieát ñoù chaúng phaûi do trí döùt, hoaëc kieát laø do khoå trí döùt, kieát aáy chaúng phaûi ñöôïc döùt do kieán khoå?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 56 327

Ñaùp: Neân noùi raèng: Ñaïo voâ ngaïi döùt phieàn naõo chöù chaúng phaûi ñaïo giaûi thoaùt döùt, noùi roäng nhö trong Kieàn-ñoä Söû. Caùc kieát do phaùp trí döùt, phaùp dieät trí taùc chöùng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Ñaïo voâ ngaïi döùt tröø kieát, ñöôïc ñaïo giaûi thoaùt, chöùng ñaéc giaûi thoaùt, ñoù laø thuyeát cuûa Phaùp sö nöôùc ngoaøi noùi. Vì ngaên döùt yù cuûa nhöõng ngöôøi noùi nhö theá, cuõng noùi: Ñaïo voâ ngaïi döùt tröø kieát, ñöôïc chöùng ñaéc giaûi thoaùt. Neáu gaëp luùc ñaïo voâ ngaïi döùt tröø kieát, ñöôïc ñaïo giaûi thoaùt, chöùng ñaéc giaûi thoaùt thì traùi vôùi vaên naày. Nhö noùi: Caùc kieát ñeàu do phaùp trí döùt, tyû trí dieät, taïo ra söï chöùng ñaéc. Cuõng neân ñaùp raèng: Neáu duøng phaùp trí cuûa dieät, ñaïo ñeå döùt tröø kieát cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, thì dieät cuûa tyû trí taïo ra taùc chöùng maø khoâng ñaùp nhö theá. Neân bieát ñaïo voâ ngaïi döùt tröø kieát ñöôïc, cuõng chöùng ñaéc giaûi thoaùt. Hoûi: Caùc kieát ñöôïc phaùp trí döùt, kieát ñoù, phaùp dieät trí taùc chöùng chaêng? Ñaùp: Caùc kieát do phaùp trí döùt, kieát ñoù do phaùp dieät trí, taùc chöùng, tuøy ngaàn aáy kieát ñaõ döùt, taùc chöùng dieät ngaàn aáy. Hoûi: Coù khi naøo kieát do phaùp trí dieät taùc chöùng, kieát ñoù chaúng phaûi do phaùp trí döùt chaêng? Ñaùp: Coù. Caùc kieát do nhaãn döùt, cuõng do trí khaùc döùt: Tu-ñaø-hoaøn ñaõ duøng ñaïo theá tuïc ñeå höôùng veà quaû Tö-ñaø-haøm, döùt moät thöù kieát, cho ñeán naêm thöù. Neáu ñaïo voâ ngaïi thöù saùu laø phaùp trí, thì ñoù laø thôøi gian chöùng ñaéc kieán ñaïo ba coõi. Kieát do nhaãn döùt, cuøng naêm thöù kieát, choã döùt cuûa ñaúng trí, thuoäc tu ñaïo coõi Duïc. Tö-ñaø-haøm höôùng veà quaû A-na-haøm, duøng ñaïo theá tuïc ñeå döùt hai thöù kieát. Neáu ñaïo voâ ngaïi thöù chín laø phaùp trí, thì chính laø thôøi gian chöùng

ñaéc kieán ñaïo ba coõi. Kieát do nhaãn döùt cuøng taùm thöù kieát, choã döùt cuûa ñaúng trí thuoäc tu ñaïo coõi Duïc. Lìa duïc Sô thieàn, cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù. Neáu duøng tyû trí, ñaúng trí lìa duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, duøng tyû trí döùt taùm thöù kieát, ñaïo voâ ngaïi thöù chín laø phaùp trí, baáy giôø øñaõ chöùng ñaéc kieán ñaïo ba coõi. Kieát choã döùt cuûa nhaãn vaø kieát, choã döùt cuûa ñaúng trí thuoäc tu ñaïo coõi Duïc. Kieát choã döùt cuûa ñaúng trí, tyû trí trong baûy ñòa. Taùm thöù kieát, choã döùt cuûa tyû trí thuoäc Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Caùc kieát nhö theá v.v... laø dieät, taùc chöùng cuûa phaùp trí. Hoûi: Caùc kieát do tyû trí döùt, kieát ñoù coù laø dieät, taùc chöùng cuûa tyû trí hay khoâng?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 56 328

Ñaùp: Caùc kieát do tyû trí döùt, dieät taùc chöùng cuûa tyû trí, tuøy döùt töø kieát ngaàn aáy maø coù dieät taùc chöùng ngaàn aáy. Hoûi: Coù khi naøo kieát, do dieät, taùc chöùng cuûa tyû trí, kieát aáy chaúng phaûi do tyû trí döùt chaêng? Ñaùp: Coù. Caùc kieát do nhaãn döùt, cuõng do trí khaùc döùt, laø dieät taùc chöùng cuûa tyû trí, hoaëc do phaùp trí, hoaëc do ñaúng trí, lìa duïc coõi Duïc, cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù. Neáu do phaùp trí döùt moät thöù kieát cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, cho ñeán taùm thöù. Neáu voâ ngaïi thöù chín laø tyû trí, thì ñoù laø thôøi gian chöùng ñaéc kieán ñaïo ba coõi, kieát laø choã döùt cuûa nhaãn. Vaø kieát, choã döùt cuûa ñaúng trí, phaùp trí thuoäc taùm ñòa, taùm thöù kieát cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, choã döùt cuûa phaùp trí. Hoûi: Caùc kieát do khoå trí döùt, kieát aáy coù laø dieät taùc chöùng cuûa khoå trí phaûi chaêng? Ñaùp: Caùc kieát do khoå trí döùt, kieát aáy laø dieät taùc chöùng cuûa khoå trí, tuøy döùt töø kieát ngaàn aáy maø coù dieät taùc chöùng ngaàn aáy. Hoûi: Coù khi naøo kieát do dieät taùc chöùng cuûa khoå trí, kieát aáy chaúng phaûi khoå trí döùt hay chaêng? Ñaùp: Coù. Caùc kieát do nhaãn dieät, cuõng do trí khaùc dieät. Khoå trí dieät taùc chöùng Tu-ñaø-hoaøn tieán ñeán quaû Tö-ñaø-haøm, duøng ñaúng trí, taäp, dieät, ñaïo trí döùt moät thöù kieát, cho ñeán naêm thöù. Neáu ñaïo voâ ngaïi thöù saùu laø khoå trí, laø thôøi gian chöùng ñaéc kieán ñaïo cuûa ba coõi. Kieát, choã döùt cuûa nhaãn vaø naêm thöù kieát, choã döùt cuûa ñaúng trí, taäp, dieät, ñaïo trí thuoäc tu ñaïo coõi Duïc. Luùc Tö-ñaø-haøm höôùng veà quaû A-na-haøm, duøng taäp, dieät, ñaïo, trí, ñaúng trí, döùt hai thöù kieát. Neáu voâ ngaïi thöù chín laø khoå trí, ñoù laø luùc chöùng ñaéc kieán ñaïo cuûa ba coõi. Kieát, choã döùt cuûa nhaãn, kieát choã döùt cuûa ñaúng trí, taäp, dieät, ñaïo trí thuoäc tu ñaïo coõi Duïc. Duøng taäp, dieät, ñaïo trí, ñaúng trí lìa duïc cuûa Sô thieàn, cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù. Duøng taäp, dieät, ñaïo trí, döùt töø moät thöù kieát cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, cho ñeán taùm thöù. Neáu ñaïo voâ ngaïi thöù chín laø khoå trí, ñoù laø luùc chöùng ñaéc kieán ñaïo ba coõi. Kieát, laø choã döùt cuûa nhaãn, kieát, choã döùt cuûa ñaúng trí, taäp, dieät, ñaïo trí, tu ñaïo thuoäc taùm ñòa. Taùm thöù kieát, choã döùt cuûa taäp, dieät, ñaïo trí, cuûa tu ñaïo Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Nhö khoå trí, cho ñeán ñaïo trí, cuõng noùi nhö theá: Hoûi: Moân tröôùc ñaõ noùi so vôùi thuyeát cuûa moân naày noùi coù gì khaùc nhau khoâng? Ñaùp: Neáu noùi raèng: Ñaïo voâ ngaïi döùt töø kieát, ñaïo giaûi thoaùt ñöôïc taùc chöùng, thì moân tröôùc laø choã taïo taùc cuûa ñaïo voâ ngaïi, coøn moân naày

laø

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 56 329

choã taïo taùc cuûa ñaïo giaûi thoaùt. Neáu noùi raèng: Ñaïo voâ ngaïi döùt kieát ñöôïc, thì cuõng chöùng giaûi thoaùt ñaéc. Ñaïo giaûi thoaùt chæ chöùng giaûi thoaùt ñaéc, nghóa laø moân tröôùc laø noùi ñaïo voâ ngaïi döùt tröø kieát, ñöôïc chöùng giaûi thoaùt ñaéc, coøn moân naày noùi ñaïo giaûi thoaùt, chöùng giaûi thoaùt ñaéc. Nhö döùt tröø kieát ñöôïc thì chöùng giaûi thoaùt ñaéc, lìa loãi laàm thì taäp coâng ñöùc, boû caùi khoâng coù lôïi thì ñöôïc vieäc coù lôïi, xoùa boû söï thaáp keùm thì ñöôïc cao ñeïp hôn, lìa xa aùi nhieãm thì ñöôïc vui vaéng laëng, cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, döùt laø moân tröôùc, ñöôïc voâ vi laø moân naày. Laïi nöõa, döùt tröø kieát vaø taùc chöùng laø moân tröôùc, tröôùc döùt tröø kieát, sau taùc chöùng laø moân naày. Ñoù laø söï khaùc nhau giöõa moân tröôùc vaø moân naày. Nhaõn caên coù bao nhieâu trí bieát? Cho ñeán söû voâ minh, do tu ñaïo döùt coõi Voâ saéc, coù bao nhieâu trí bieát? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Khoâng coù caûnh giôùi, chæ coù trí. Hoaëc noùi: Khoâng coù trí, chæ coù caûnh giôùi. Ñeå ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi nhö cho neân soaïn luaän naày. Caùc phaùp neáu hoûi veà söï goàm nhieáp thì neân nghó raèng veà giôùi maø ñaùp. Neáu hoûi veà thöùc thì neân nghó raèng veà nhaäp maø ñaùp. Neáu hoûi veà söû thì phaûi nghó raèng veà chuûng maø ñaùp. Neáu hoûi veà trí thì neân nghó raèng veà ñeá maø ñaùp. Coù nhö vaäy, caùc phaùp môùi coù theå deã bieåu hieän roõ raøng. ÔÛ ñaây, hoûi veà trí neân tö duy veà ñeá maø ñaùp. Phaùp coù naêm thöù: Thuoäc veà khoå, taäp, dieät, ñaïo ñeá, thuoäc veà. Khoå ñeá, taäp ñeá coõi Duïc goàm nhieáp phaùp töông öng khoâng töông öng. Khoå ñeá, taäp ñeá coõi Saéc, coõi Voâ saéc cuõng vaäy. Dieät ñeá chæ goàm nhieáp phaùp baát töông öng, ñaïo ñeá goàm nhieáp phaùp töông öng, baát töông öng. Phaùp thuoäc veà phi ñeá goàm nhieáp phaùp baát töông öng. Phaùp töông öng thuoäc veà khoå ñeá, taäp ñeá coõi Duïc baûy trí bieát, tröø tyû trí, dieät trí, ñaïo trí. Phaùp baát töông öng coù saùu trí bieát, tröø tyû trí, dieät trí, ñaïo trí, tha taâm trí. Phaùp töông öng thuoäc veà khoå ñeá, taäp ñeá coõi Saéc, baûy trí bieát, tröø phaùp trí, dieät trí, ñaïo trí. Phaùp baát töông öng, coù saùu trí bieát, tröø phaùp trí, dieät trí, ñaïo trí, tha taâm trí. Phaùp töông öng, baát töông öng thuoäc veà khoå ñeá, taäp ñeá coõi Voâ saéc, saùu trí bieát, tröø phaùp trí, dieät trí, ñaïo trí, tha taâm trí. Phaùp thuoäc veà dieät ñeá, saùu trí bieát, tröø tha taâm trí, khoå trí, taäp trí, ñaïo trí.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 56 330

Phaùp töông öng thuoäc veà ñaïo ñeá, baûy trí bieát, tröø khoå trí, taäp trí, dieät trí. Phaùp baát töông öng, saùu trí bieát, tröø khoå trí, taäp trí, dieät trí, tha taâm trí. Phaùp thuoäc veà phi ñeá, moät trí bieát, ñoù laø ñaúng trí. Hoûi: Vì sao goïi laø trí? Ñaùp: Vì laø ñoái töôïng nhaän thöùc cuûa trí, neân goïi laø Trí. Hoûi: Vì sao goïi laø ñoái töôïng nhaän thöùc? Ñaùp: Vì laø ñoái töôïng ñöôïc trí bieát neân goïi laø ñoái töôïng nhaän thöùc. Nhö xöng goïi, ñoái töôïng xöng goïi, löôøng xeùt, ñoái töôïng löôøng xeùt cuõng gioáng nhö theá. Söï löôøng xeùt laø trí, ñoái töôïng löôøng xeùt laø ñoái töôïng nhaän thöùc. Ñoù laø sô löôïc veà Tyø-baø-sa. Moân khaùc noùi roäng nhö

kinh naày. Nhö noùi: Tu haønh roäng khaép töôûng voâ thöôøng, döùt tröø aùi coõi Duïc, aùi, traïo, maïn, voâ minh coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Ñaây laø kinh Phaät. Kinh Phaät noùi: Tu haønh roäng khaép töôûng voâ thöôøng, cho ñeán noùi roäng... Maëc duø kinh Phaät ñaõ noùi nhö theá, nhöng khoâng phaân bieät roäng. Kinh Phaät laø caên baûn ñeå soaïn luaän. Nay vì muoán phaân bieät roäng, neân soaïn luaän naày. Hoûi: Neáu noùi kinh Phaät laø caên baûn ñeå soaïn luaän, thì vì sao Ñöùc Nhö lai laïi noùi kinh aáy? Ñaùp: Vì Ñöùc Theá toân muoán cho nhöõng ngöôøi löôøi bieáng, kieâu maïn, khoâng sieâng naêng tinh tieán, khi thoï söï giaùo hoùa seõ sieâng naêng tinh tieán. Laïi nöõa, vì ñeä töû soù söï tham haäu höõu, ñeå khieán hoï khoâng coøn mong caàu haäu höõu nöõa, neân Ñöùc Theá toân noùi: Vaøo thôøi Phaät Di-laëc xuaát theá, seõ coù caùc Tyø-kheo phaùt nguyeän: Mong sao cho con ñöôïc thaáy Phaät Di- laëc ra ñôøi cho ñeán nhaäp Nieát-baøn. Phaät noùi: Nay caùc thaày ñaõ coù cuûa caûi, saûn nghieäp ñöôïc vöøa yù, neân coù nghó raèng: Veà sau, neáu bò khoå caùc höõu eùp ngaët, ñoái vôùi caùc höõu, con seõ khoâng öa thích maø lo tu haønh roäng khaép töôûng voâ thöôøng ñeå coù theå döùt heát aùi duïc. Töôûng naày, phaûi noùi laø töông öng vôùi phaùp trí, khoå trí, phaûi noùi laø coù giaùc, coù quaùn. Vì sao? Vì ôû ñòa coù giaùc, coù quaùn. Phaûi noùi laø töông öng vôùi xaû caên, vì ñòa kia coù xaû caên. Phaûi noùi laø töông öng vôùi voâ nguyeän, vì ñoù laø khoå voâ nguyeän. Phaûi noùi laø duyeân leä thuoäc coõi Duïc, vì duyeân vôùi naêm aám coõi Duïc, neân döùt taát caû aùi saéc. Töôûng cuûa ngöôøi kia neân noùi laø töông öng vôùi tyû trí, khoå trí. Hoaëc coù giaùc, coù quaùn, laø ngöôøi ôû Vò chí, Sô thieàn. Hoaëc khoâng

giaùc, coù quaùn laø ngöôøi ôû thieàn trung gian. Hoaëc khoâng giaùc, khoâng quaùn laø ngöôøi ôû Tam thieàn. Hoaëc töông öng vôùi laïc caên, laø ngöôøi ôû ñeä Tam thieàn. Hoaëc töông öng vôùi hyû caên, laø ngöôøi ôû Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn, hoaëc töông öng vôùi xaû caên, laø ngöôøi ôû Vò chí, trung gian, ñeä Töù thieàn. Töông öng vôùi voâ nguyeän, ñoù laø khoå voâ nguyeän. Neân noùi laø duyeân leä thuoäc coõi Saéc, vì duyeân vôùi naêm aám coõi Saéc, neân döùt taát caû aùi cuûa Voâ saéc. Töôûng naày neân noùi laø töông öng vôùi phaùp trí, khoå trí. Neân noùi: Hoaëc coù giaùc, coù quaùn, laø ngöôøi ôû Vò chí, Sô thieàn. Hoaëc khoâng giaùc, coù quaùn laø ngöôøi ôû thieàn trung gian. Hoaëc khoâng giaùc, khoâng quaùn, laø ngöôøi ôû Tam thieàn, ba ñònh Voâ saéc. Hoaëc töông öng vôùi laïc caên, ôû taïi ñeä Tam thieàn. Hoaëc töông öng vôùi hyû caên, laø ngöôøi ôû Sô thieàn, Nhò thieàn. Hoaëc töông öng vôùi xaû caên, laø ngöôøi ôû Vò chí, trung gian, ñeä Töù thieàn, ba ñònh Voâ saéc. Töông öng vôùi voâ nguyeän, nghóa laø khoå voâ nguyeän. Neân noùi laø duyeân leä thuoäc coõi Voâ saéc. Vì duyeân vôùi boán AÁm coõi Voâ saéc, neân döùt taát caû voâ minh, traïo, maïn. Töôûng naày neân noùi: Hoaëc töông öng vôùi phaùp trí, töông öng vôùi khoå trí, töông öng vôùi tyû trí, coøn caùc trí khaùc noùi roäng nhö treân. Hoûi: Taùm Thaùnh ñaïo ñeàu coù coâng naêng döùt heát kieát, vì sao chæ noùi töôûng voâ laäu? Ñaùp: Thaùnh ñaïo ôû ñaây, Ñöùc Theá toân duøng töôûng ñeå goïi. Ñöùc Theá toân hoaëc noùi ñaïo goïi laø töôûng, noùi roäng nhö boán Voâ löôïng xöù. Hoûi:

Töôûng voâ thöôøng laø ñoái trò baûy söû. Vì sao ôû ñaây laïi noùi ba thuyeát? Ñaùp: Vì neáu söû ôû ba coõi, laø naêm thöù döùt. Kieán nghi duø ôû ba coõi, nhöng chaúng phaûi naêm thöù döùt. Söû giaän döõ duø naêm thöù döùt, nhöng khoâng ôû ba coõi. Laïi nöõa, söû naày ôû ba coõi, cuõng laø kieán ñaïo, tu ñaïo döùt. Kieán nghi tuy ôû ba coõi, nhöng chaúng phaûi tu ñaïo döùt. Giaän döõ tuy laø kieán ñaïo, tu ñaïo döùt, nhöng khoâng ôû ba coõi. Laïi nöõa, söû naày ôû ba coõi laø ñieàu maø phaøm phu, baäc Thaùnh ñaõ laøm. Kieán nghi duø ôû ba coõi, nhöng chaúng phaûi ñoái töôïng maø baäc Thaùnh ñaõ laøm. Söû giaän döõ, duø laø vieäc laøm cuûa phaøm phu, baäc Thaùnh, nhöng chaúng phaûi ôû ba coõi. Hoûi: Vì sao caû ba thuyeát ñeàu noùi söû aùi, coøn moät thuyeát laïi noùi söû khaùc? Ñaùp: Söû khaùc, leõ ra phaûi noùi nhö söû aùi, maø khoâng noùi neân bieát thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, vì muoán duøng ñuû moïi caùch ñeå trang nghieâm cho vaên. Vì

duøng nhieàu caùch noùi trang nghieâm cho vaên thì nghóa seõ raát deã hieåu. Vì muoán bieåu hieän hai moân, cho ñeán noùi roäng. Laïi nöõa, aùi naày laø ñieàu aùc naëng, vôùi nhieàu ham muoán loãi laàm, phaûi taäp trung quaùn saùt nhöõng loãi laàm cuûa noù. Noùi roäng nhö lónh vöïc cuûa boán ñeá treân. Hoûi: Töôûng voâ thöôøng laø choã döùt cuûa kieán khoå, ñoái trò vôùi söû, vì sao laïi noùi laø döùt taát caû söû aùi duïc? Cho ñeán noùi roäng. Ñaùp: Taát caû coù hai thöù. Coù taát caû cuûa phaàn ít vaø coù taát caû cuûa taát caû. ÔÛ ñaây laø noùi taát caû cuûa phaàn ít. Laïi nöõa, ôû ñaây noùi baäc Thaùnh duøng töôûng voâ thöôøng ñeå döùt tröø taát caû phieàn naõo do tu ñaïo döùt trong ba coõi. Kinh khaùc laïi noùi: Tu haønh roäng khaép töôûng voâ thöôøng, coù theå döùt tröø ngaõ maïn. Hoûi: Töôûng voâ thöôøng laø ñoái trò caû baûy maïn, vì sao chæ noùi döùt tröø ngaõ maïn? Ñaùp: Vì töôûng voâ thöôøng laø ñoái trò gaàn cuûa ngaõ maïn, nhö noùi: Töôûng voâ thöôøng coù theå sinh khôûi töôûng voâ ngaõ. Neáu Tyø-kheo coù töôûng voâ thöôøng, töôûng voâ ngaõ, thì seõ döùt tröø ngaõ maïn, ñoái vôùi phaùp naày seõ nhanh choùng ñöôïc döùt heát, höõu laäu. Nhö noùi: Tyø-kheo ñoái vôùi baûy xöù, kheùo quaùn ba thöù nghóa, coù theå ñoái vôùi phaùp naày, nhanh choùng döùt heát höõu laäu. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Ñaây laø kinh Phaät. Kinh Phaät noùi: Tyø-kheo ñoái vôùi baûy xöù kheùo..., cho ñeán noùi roäng. Kinh Phaät laø caên baûn ñeå soaïn luaän. Nay vì muoán phaân bieät roäng, neân soaïn luaän naày. Hoûi: Neáu kinh Phaät laø caên baûn ñeå soaïn luaän, thì vì sao Ñöùc Theá toân noùi kinh aáy? Ñaùp: Vì ngöôøi Höõu hoïc ñoái vôùi quaû Sa-moân treân khoâng taïo ra phöông tieän, duø coù taïo ra phöông tieän vaãn khoâng hieåu bieát, do vaäy neân Ñöùc Phaät môùi noùi nhö: Caùc thaày nhaäp kieán ñaïo, khoâng xaû phöông tieän thì khoâng bao laâu seõ döùt heát caùc laäu. Laïi nöõa, ngöôøi ñaõ ñöôïc ñaïo, vaãn coøn phaûi lo ôû tu ñaïo ñeå döùt tröø phieàn naõo. Vì muoán noùi tu ñaïo ñoái trò, sao cho keû laïc ñöôøng ñöôïc trôû laïi ñöôøng cuõ. Nhö ngöôøi maïnh meõ, vaãn coøn phaûi lo veà keû thuø. Ngöôøi khaùc noùi raèng: Nay oâng laø ngöôøi maïnh meõ, sao khoâng haøng phuïc keû thuø? Tu ñaïo ñoái trò kia cuõng theá. Bieát nhö thaät veà saéc laø boán trí cuûa khoå, ñoù laø phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí vaø khoå trí.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 56 333

Phaùp trí bieát saéc coõi Duïc, tyû trí bieát saéc coõi Saéc, ñaúng trí bieát saéc cuûa taát caû. Khoå trí bieát saéc höõu laäu, voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ. Hoûi: Ñaây töùc laø boán xöù thieän sao? Ñaùp: Ñaây ñeàu quaùn moät ñeá, quaùn khoå, quaùn quaû. Bieát nhö thaät veà saéc, ñoù laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí vaø taäp trí. Phaùp trí bieát taäp coõi Duïc. Tyû trí bieát taäp coõi Saéc. Ñaúng trí bieát taäp cuûa taát caû. Taäp trí bieát saéc höõu laäu, nhaân taäp maø coù duyeân. Hoûi: Ñaây töùc laø boán xöù thieän phaûi chaêng? Ñaùp: Ñaây ñeàu quaùn moät ñeá, quaùn taäp, quaùn nhaân. Bieát nhö thaät veà saéc dieät laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí vaø dieät trí. Phaùp trí bieát saéc dieät coõi Duïc. Tyû trí bieát saéc dieät coõi Saéc. Ñaúng trí bieát saéc dieät cuûa taát caû. Dieät trí bieát dieät, chæ, dieäu, ly cuûa taát caû saéc höõu laäu. Hoûi: Ñaáy chính laø boán xöù thieän phaûi chaêng? Ñaùp: ÔÛ ñaáy ñeàu quaùn moät ñeá, quaùn dieät, quaùn roát raùo. Bieát nhö thaät veà dieät, ñaïo cuûa saéc laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí vaø ñaïo trí. Phaùp trí bieát saéc sieät, ñaïo coõi Duïc. Tyû trí bieát saéc dieät, ñaïo coõi Saéc. Ñaúng trí bieát saéc dieät, ñaïo cuûa taát caû. Ñaïo trí bieát dieät, ñaïo, chaùnh tích, thöøa cuûa taát caû höõu laäu. Hoûi: Ñaáy chính laø boán xöù thieän phaûi chaêng? Ñaùp: Ñaây ñeàu quaùn moät ñeá, quaùn ñaïo, quaùn ñoái trò. Bieát nhö thaät vò saéc, ñoù laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí, taäp trí. Hoûi: Ñaáy chính laø boán xöù thieän phaûi chaêng? Ñaùp: Ñaáy ñeàu laø quaùn moät ñeá, quaùn taäp, quaùn vò. Bieát nhö thaät veà tai hoïa cuûa saéc, ñoù laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, dieät trí vaø ñaúng trí. Hoûi: Ñaáy chính laø boán xöù thieän phaûi chaêng? Ñaùp: Ñaáy chính laø quaùn moät ñeá, quaùn khoå, quaùn tai hoïa. Bieát nhö thaät saéc lìa, ñoù laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, dieät trí vaø ñaúng trí. Hoûi: Ñaáy chính laø boán xöù thieän phaûi chaêng? Ñaùp: Ñaáy chính laø quaùn moät ñeá, quaùn dieät, quaùn lìa. Nhö saéc aám coù baûy xöù thieän, cho ñeán thöùc aám cuõng coù baûy xöù thieän. Hoûi: Neáu vaäy thì coù ba möôi laêm xöù thieän, cuõng coù Voâ löôïng xöù thieän phaûi chaêng? Ñaùp: Ñoù laø baûy phaùp xöù. Nhö saéc aám coù baûy, cho ñeán thöùc aám cuõng coù baûy, khoâng hôn baûy, nhö kinh noùi: Tu-ñaø-hoaøn thoï baûy höõu, ñaây laø baûy phaùp xöù, khoâng hôn baûy, noùi roäng nhö xöù cuûa boán ñeá.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 56 334

Toân giaû Ba-xa noùi: Bieát nhö thaät saéc laø khoå, cho ñeán bieát nhö thaät saéc laø khoå. Bieát nhö thaät thöùc laø taäp, bieát saéc laø dieät, bieát saéc laø dieät, ñaïo, bieát saéc laø vò, bieát saéc laø tai hoïa, bieát saéc laø lìa, cho ñeán bieát thöùc cuõng gioáng nhö theá. Neáu noùi nhö theá thì coù baûy xöù thieän. Laïi nöõa, neáu noùi toùm taét thì coù baûy xöù thieän. Neáu noùi roäng thì coù ba möôi laêm xöù thieän, Voâ löôïng xöù thieän. Nhö noùi löôïc - roäng, phaân bieät - khoâng phaân bieät cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, neáu vì ngöôøi caên cô nhaïy beùn maø noùi thì coù baûy xöù thieän, neáu vì ngöôøi caên taùnh chaäm luït maø noùi thì coù ba möôi laêm xöù thieän, Voâ löôïng xöù thieän. Nhö vaäy, caên cô nhaïy beùn, caên taùnh chaäm luït, söùc cuûa nhaân, söùc cuûa duyeân, söùc chi trong, söùc chi ngoaøi, söùc tö duy beân

trong, söùc nghe phaùp ngoaïi, nghe thì coù theå hieåu, söùc phaân bieät roäng, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, khi ôû kieán ñaïo thì coù baûy, nhöng luùc quaùn saùt thì coù ba möôi laêm, Voâ löôïng xöù thieän. Laïi nöõa, nhö khi Hieàn Thaùnh haønh thì coù baûy, nhöng theá tuïc haønh thì coù ba möôi laêm, Voâ löôïng xöù thieän. Laïi nöõa, neáu taïo ra töôùng chung ñeå quaùn thì coù baûy xöù thieän, neáu taïo ra töôùng rieâng ñeå quaùn thì coù ba möôi laêm, Voâ löôïng xöù thieän. Hoûi: Trong ñaây, vì noùi töôùng rieâng ñeå quaùn hay noùi töôùng chung ñeå quaùn? Neáu noùi töôùng rieâng ñeå quaùn, thì theo lôøi vaên naày noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Haõy nhanh choùng ñoái vôùi phaùp naày, seõ ñöôïc heát höõu laäu. Neáu noùi laø töôùng chung ñeå quaùn, thì theo vaên naày noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Bieát nhö thaät veà saéc, cho ñeán bieát nhö thaät veà thöùc? Ñaùp: Neân noùi raèng: Laø töôùng rieâng ñeå quaùn. Hoûi: Neáu vaäy thì nhö noùi: Nhanh choùng ñoái vôùi phaùp naày, seõ döùt heát höõu laäu, laøm sao hieåu ñöôïc? Ñaùp: ÔÛ ñaây noùi töôùng rieâng ñeå quaùn, coù theå sinh khôûi töôùng chung ñeå quaùn. Töôùng chung ñeå quaùn cuõng seõ döùt heát höõu laäu. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong ñaây, quaùn laø laáy töôùng chung ñeå quaùn. Hoûi: Neáu vaäy vaên naày noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Bieát nhö thaät veà saéc, cho ñeán bieát nhö thaät veà thöùc. Ñaùp: Vaên aáy neân noùi raèng: Bieát nhö thaät veà aám laø lìa, noãi lo, vò cuûa khoå, taäp, dieät, ñaïo, maø khoâng noùi laø coù yù gì? Ñaùp: Khoâng caàn phaûi noùi ñoàng thôøi vôùi kieán ñaïo. Hoaëc coù thuyeát cho laø: Ñoàng thôøi vôùi kieán ñaïo. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Khaùc thôøi vôùi kieán ñaïo. Nhö Ñöùc Theá toân vì

boán vò Thieân vöông duøng Thaùnh ngöõ ñeå noùi boán ñeá, hai ngöôøi hieåu, hai ngöôøi khoâng hieåu. Ñöùc Theá toân laïi duøng tieáng noùi Ñaø-tyø-la ñeå noùi boán ñeá, moät ngöôøi hieåu, moät ngöôøi khoâng hieåu. Ñöùc Theá toân laïi duøng tieáng noùi Di-ly-xa ñeå noùi boán ñeá, thì hoï môùi hieåu. Cuõng theá, luùc quaùn giaûi thì duøng töôùng rieâng, khi nhaäp ñaïo duøng töôùng chung. Hoûi: Baûy xöù thieän, quaùn ba thöù nghóa coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Baûy xöù thieän laø voâ laäu, quaùn ba thöù nghóa laø höõu laäu. Hoûi: Neáu vaäy thì thuyeát naày noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Bieát nhö thaät veà saéc laø boán trí: Phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí v.v... Ñaùp: Trong ñaây, soá trí, haønh ñoái vôùi caûnh giôùi, khoâng haún ñeàu laø voâ laäu. Hoûi: Coù theå duøng baûy xöù thieän, ñoàng quaùn ba thöù nghóa. Coù theå duøng quaùn ba thöù nghóa ñoàng vôùi baûy xöù thieän hay khoâng? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Khoâng theå. Vì sao? Vì baûy xöù thieän laø voâ laäu, coøn quaùn ba thöù nghóa laø höõu laäu. Laïi coù ngöôøi noùi: Baûy xöù thieän laø höõu laäu, voâ laäu, quaùn ba thöù nghóa laø höõu laäu. Hoûi: Neáu vaäy thì coù theå duøng baûy xöù thieän, ñoàng quaùn ba thöù nghóa, duøng quaùn ba thöù nghóa ñoàng vôùi baûy xöù thieän hay khoâng? Ñaùp: Coù theå. Chæ caàn duïng coâng nhieàu, thöôøng coù choã taïo taùc. Bieát nhö thaät saéc, cho ñeán bieát thöùc. Bieát nhö thaät tai hoïa cuûa saéc, cho ñeán bieát tai hoïa cuûa thöùc, laø noùi quaùn aám. Bieát nhö thaät saéc laø taäp, cho ñeán bieát thöùc laø taäp. Bieát nhö thaät saéc laø vò, cho ñeán bieát thöùc laø vò, laø noùi quaùn nhaäp. Bieát nhö thaät saéc laø dieät, cho ñeán bieát thöùc laø

dieät. Bieát nhö thaät saéc laø lìa, cho ñeán bieát thöùc laø lìa, laø noùi quaùn giôùi. Coù theå noùi töôùng ñoàng nhö theá, chæ caàn thöôøng duïng coâng, thöôøng coù choã taïo taùc. Hoûi: Quaùn ba thöù nghóa ôû tröôùc, baûy xöù thieän ôû sau. Vì sao Ñöùc Theá toân noùi baûy xöù thieän tröôùc sau môùi noùi quaùn ba thöù nghóa? Ñaùp: Neáu noùi nhö vaäy töùc ñaõ noùi nghóa thuaän theo thì seõ deã hieåu, ngöôøi thoï cuõng deã daøng. Laïi nöõa, nhöõng gì Ñöùc Theá toân ñaõ noùi, vaên nghóa ñeàu ñaày ñuû. Neáu tröôùc noùi quaùn ba thöù nghóa thì nghóa tuy ñaày ñuû nhöng vaên chöa ñaày ñuû. Nhöng Ñöùc Theá toân noùi phaùp thì vaên nghóa ñaày ñuû. Laïi nöõa, neáu neân noùi baûy xöù thieän tröôùc thì noùi baûy xöù thieän. Neáu neân noùi quaùn ba thöù nghóa sau thì seõ noùi quaùn ba thöù nghóa sau. Vì sao? Vì quaùn ba thöù nghóa, hoaëc ôû phaàn ñaàu cuûa kieán ñaïo, hoaëc ôû phaàn ñaàu cuûa tu ñaïo. Trong ñaây noùi

phaàn ñaàu ôû tu ñaïo, khoâng noùi ôû phaàn ñaàu cuûa kieán ñaïo. Cuõng nhö kieán ñaïo, tu ñaïo, thì ñòa kieán, ñòa tu, vò tri duïc tri caên, tri caên cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, quaùn ba thöù nghóa: Hoaëc ôû ñaàu Thaùnh ñaïo cuûa saùu ñòa, hoaëc ôû ñaàu Thaùnh ñaïo cuûa chín ñòa. Trong ñaây, noùi ban ñaàu cuûa chín ñòa, khoâng noùi ban ñaàu cuûa saùu ñòa. Toân giaû Ba-xa noùi: ÔÛ ñaây noùi boán thöù ñòa, ñoù laø: ñòa tu haønh, ñòa kieán, ñòa tu vaø ñòa Voâ hoïc. Nhö noùi: Tyø-kheo duøng baûy xöù thieän ñeå quaùn ba thöù nghóa laø noùi veà ñòa tu haønh. Bieát nhö thaät veà saéc laø khoå, taäp, dieät, ñaïo, cho ñeán bieát thöùc laø khoå, taäp, dieät, ñaïo, laø noùi ñòa kieán. Quaùn saéc cho ñeán thöùc laø vò, tai hoïa, lìa, laø noùi ñòa tu. Nhanh choùng ñoái vôùi phaùp naày, ñöôïc döùt heát höõu laäu laø noùi ñòa Voâ hoïc. Hoûi: Neáu vaäy thì vì sao trong kieán ñaïo laïi noùi boán xöù thieän, trong tu ñaïo noùi ba xöù thieän? Ñaùp: Do trong kieán ñaïo chöa töøng thaáy ñeá maø thaáy. Trong tu ñaïo ñaõ töøng thaáy ñeá maø thaáy. Laïi nöõa, trong kieán ñaïo khoâng heà ñöôïc thaáy taùnh Thaùnh maø ñöôïc, quaùn haønh nôi ñeá. Trong tu ñaïo ñaõ töøng ñöôïc taùnh Thaùnh, quaùn haønh nôi ñeá. Hoûi: Vì sao trong ñaây noùi laïi ba ñeá, moät noùi veà ñaïo ñeá? Ñaùp: Trong ñaây noùi roäng veà ñaïo ñeá. Nhö noùi: Bieát nhö thaät saéc laø khoå, ñaáây laø ñaïo ñeá. Bieát nhö thaät saéc laø taäp, dieät, ñaïo laø vò, laø tai hoïa, laø lìa, cho ñeán bieát thöùc cuõng gioáng nhö theá laø ñaïo ñeá. Laïi nöõa, ñieàu ñaùng noùi ôû ñaây laø vì ngöôøi ñaõ kieán ñeá, neân Phaät noùi raèng: Neáu caùc thaày coù theå quaùn saùt nhö thaät veà aám, thì chaúng bao laâu nöõa seõ döùt saïch heát laäu. Laïi nöõa, ba ñeá laø phaùp höõu bieân. Nhö noùi: Naêm thuû aám bieân, naêm thuû aám taäp bieân, naêm thuû aám dieät bieân. Hoûi: Neáu vaäy thì nhaân luaän sinh luaän. Vì sao ba ñeá noùi höõu bieân, coøn ñaïo ñeá khoâng noùi höõu bieân? Ñaùp: Vì nghóa cuûa bieân ôû ñaây laø noùi roäng. Nhö noùi: Kieán ñaïo bieân, ñaúng trí xöù. Laïi nöõa, coù khoå ñaõ sinh, coù khoå chöa sinh. Coù nhaân khoå ñaõ sinh, coù nhaân khoå chöa sinh. Coù khoå dieät ñaõ sinh, coù khoå dieät chöa sinh. Caùc khoå ñaõ sinh, caùc khoå chöa sinh, nhaân khoå ñaõ sinh, nhaân khoå chöa sinh, dieät khoå ñaõ sinh, dieät khoå chöa sinh, thì ai coù theå bieát ñöôïc, ñoaïn, chöùng? Ñoù laø ñaïo ñeá. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá toân phaân bieät roäng veà choã bieát cuûa

trí?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 56 337

Ñaùp: Vì Ñöùc Phaät muoán cho keû laïc ñöôøng laïi bieát ñöôøng neân noùi nhö theá. Laïi nöõa, ñieàu ñaõ noùi ôû ñaây veà ngöôøi aùi haønh, neân Ñöùc Phaät noùi raèng: Caùc thaày neân quaùn vò vaø loãi laàm cuûa aám naày. Neáu ngöôøi naøo thaáy ñöôïc vò vaø loãi laàm cuûa aám naày thì chaúng bao laâu seõ döùt heát höõu laäu. Hoûi: Vì sao trong kieán ñaïo, tröôùc quaùn khoå, sau quaùn taäp, coøn trong tu ñaïo, tröôùc quaùn taäp, sau quaùn khoå? Ñaùp: Söï thuaän theo coù hai thöù: 1. Thuaän theo kieán ñaïo. 2. Thuaän theo nhö ñaõ noùi. Nhö thuaän theo kieán ñaïo, tröôùc quaùn khoå, sau quaùn taäp. Thuaän theo nhö ñaõ noùi, tröôùc quaùn taäp, sau quaùn khoå. Thöù lôùp cuûa kieán ñaïo nhö ñaõ cuõng noùi gioáng nhö theá. Hoûi: Taäp saéc, vò saéc coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Teân goïi laø khaùc nhau: Ñoù goïi laø taäp saéc, ñoù goïi laø vò saéc. Laïi nöõa, taäp saéc laø ñòa yù, vò saéc thì chung cho saùu thöùc thaân. Laïi nöõa, taäp laø nhieãm oâ, khoâng nhieãm oâ. Vò laø nhieãm oâ. Laïi nöõa, taäp ôû ba coõi. Vò ôû coõi Duïc. Hoûi: AÁm laø coù nhieàu thöù taäp, hay coù moät thöù taäp? Neáu coù nhieàu thöù taäp thì Luaän Thi Thieát noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: AÙi naày laø nhaân khoå, goác khoå, duyeân khoå cuûa quaù khöù, vò lai, hieän taïi. Neáu moät thöù taäp thì laøm sao hieåu ñöôïc kinh naày? Nhö noùi: Taäp hyû aùi laø taäp saéc, taäp xuùc laø taäp ba aám. Taäp danh saéc laø taäp thöùc. Ñaùp: Neân noùi theá naày: Coù lyù do laø nhieàu thöù taäp, coù lyù do laø moät thöù taäp. Vì noùi nhaân gaàn neân laø nhieàu thöù taäp, vì noùi nhaân xa neân laø moät thöù taäp. Nhö nhaân gaàn, nhaân xa, thaân naày, thaân khaùc, cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, ôû ñaây noùi ba thöù taäp: 1. Taäp phieàn naõo. 2. Taäp khoå. 3. Taäp nghieäp. Taäp hyû aùi, taäp saéc laø noùi taäp phieàn naõo. Taäp xuùc, taäp ba aám laø noùi taäp khoå. Taäp danh saéc, taäp thöùc laø noùi taäp nghieäp. Trong ñoù noùi danh saéc laø nghieäp. Nhö taäp phieàn naõo, taäp khoå, taäp nghieäp, phieàn naõo höõu, khoå höõu, nghieäp höõu, phieàn naõo ñaïo, khoå ñaïo, nghieäp ñaïo. Phieàn naõo nghieäp khoå phaûi bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, ôû ñaây noùi ba thôøi gian, ñoù laø thôøi gian chöùa nhoùm, thôøi gian nhaän duøng vaø thôøi gian gìn giöõ. Taäp hyû aùi, taäp saéc laø noùi vaø thôøi

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 56 338

gian chöùa nhoùm. Taäp xuùc, taäp ba aám laø noùi thôøi gian thoï duïng. Taäp danh saéc, taäp thöùc laø noùi thôøi gian gìn giöõ. Laïi nöõa, ôû ñaây noùi höõu cuûa ba thôøi gian, ñoù laø: Höõu cuûa thôøi gian tröôùc, trung höõu vaø sinh höõu. Taäp hyû aùi, taäp saéc laø noùi höõu cuûa thôøi gian tröôùc. Taäp xuùc, taäp ba aám laø noùi trung höõu. Taäp danh saéc, taäp thöùc laø noùi sinh höõu. Laïi nöõa, taäp hyû aùi, taäp saéc laø noùi danh duyeân saéc. Taäp xuùc, taäp ba aám laø noùi danh duyeân danh. Taäp danh saéc, taäp thöùc laø noùi danh saéc duyeân danh. Laïi nöõa, vì aùi tìm kieám höõu vò lai, neân Phaät noùi raèng: Taäp aùi hyû laø taäp saéc. Taâm, phaùp taâm sôû nhaân xuùc maø soáng, töø xuùc sinh, vì do naêng löïc cuûa xuùc neân coù hieån baøy ôû tröôùc. Vì vaäy Phaät noùi: Taäp xuùc laø taäp ba aám. Thöùc

nhaân danh saéc maø laäp ñöôïc taêng tröôûng roäng, cho neân Phaät noùi raèng: Taäp danh saéc laø taäp thöùc. Hoûi: Saéc dieät, saéc lìa coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Neáu aùi taïo neân saéc naày, aùi ñoù neáu dieät thì goïi laø saéc dieät. Neáu aùi duyeân vôùi saéc naày roài sinh ra caùc aùi khaùc, khi aùi ñoù lìa thì ñoù goïi laø saéc lìa, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao hoûi saéc dieät maø ñaùp aùi dieät? Ñaùp: Vì neáu döùt nhaân thì quaû cuõng döùt, nhaân neáu dieät thì quaû cuõng dieät theo. Boû nhaân, quaû cuõng boû, neáu baøy ra nhaân, thì cuõng baøy quaû, neáu tröø nhaân thì cuõng tröø quaû. Hoûi: Vì sao aùi ñaõ sinh thì noùi dieät, aùi chöa sinh laïi noùi laø lìa? Ñaùp: Vì aùi ñaõ sinh khoâng theå taïo ra aùi chöa sinh. Ñöùc Phaät noùi: Chæ neân dieät aùi, aùi chöa sinh phaûi laøm cho noù khoâng sinh, chæ neân lìa laø nhö theá. Coù ba thöù suy hao: 1. Ñaõ thoï nhaän. 2. Nay thoï nhaän. 3. Seõ thoï nhaän. Ñaõ thoï nhaän, nghóa laø thoï nhaän roài. Nay thoï nhaän, nghóa laø baèng loøng nhaän. Seõ thoï: Hoaëc duøng söùc mình, hoaëc do söùc cuûa baø con thaân thuoäc, hoaëc do söùc cuûa vaät, laøm phöông tieän caàu lìa. AÙi chöa sinh kia cuõng gioáng nhö theá. Veà caùch ñaùp khaùc, ñaõ noùi roäng trong Kieàn-ñoä Taïp. Nhö saéc dieät, saéc lìa, cho ñeán thöùc dieät, thöùc lìa, cuõng noùi gioáng nhö theá. Hoûi: Vì sao trong ñaây noùi ba thuyeát veà aùi maø khoâng noùi nghieäp

phieàn naõo naøo khaùc? Ñaùp: Vì aùi laø loãi laàm, traàm troïng, raát khoù döùt tröø. Noùi roäng nhö treân.

Trong luaän naày vaø Luaän Thi Thieát, thöôøng laø phaân bieät dieät ñeá. Hoûi: Vì sao trong luaän naày vaø Luaän Thi Thieát thöôøng phaân bieät dieät ñeá? Ñaùp: Lyù do dieät naày laø yeáu toá toát ñeïp hôn caû trong phaùp höõu vi, voâ vi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.